

Jó Szerencsét

Műszaki, Bányászati és Kohászati Heti Szaklap.

Szerkeszti: **Litschauer Lajos,**
kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Telefon:
Selmeczbánya. 4-5. sz.

Megjelenik minden vasárnap. =

Előfizetési ára: egy évre 12 kor.

Az előfizetés megkönnyítésére havi egy
(1) koronás részleteket is elfogadunk. —

A megrendelésre vonatkozó aláírások egy
évre kötelezők.

Jőjjön, győződjék meg, hogy az

IRINYI-OLAJFÜTŐ

fűtőképessége, teljesen korom és kocsz-mentes,

szagtalan és tökéletes égetése minden versenyt felülmúl. Mindenféle vas- vagy cserép-kályhába és konyhatűzhelybe a legcsekélyebb átalakítás nélkül, mint valami kis fiók, betoltható. A szénfűtésnél sokkal olcsóbb. Legkényelmesebb fűtési mód. Tetszés szerint szabályozható. A gázfűtés összes előnyeit nyújtja. Saját szabadalmunk és gyártmányunk. **Ára: 30 kor.**

Gőzkazánokhoz,

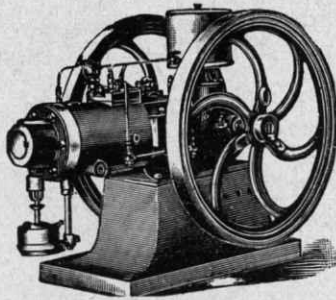
lokomobilokhoz

és mindenféle ipari, gazdasági célra és központi fűtésekhez
:: való Irinyi-olajfűtőkről kivánatra árajánlattal szolgálunk. ::

„IRINYI” Olajfűtő és Lámpa Gyár

Budapest, VII. ker., Akácfa-utcza 45. sz.

Képviselőket és ügynököket országszerte keresünk.

WOHANKA - FÉLE nyersolajmotorok és lokomobilok

Üzemköltségek nagy-
ság szerint $1\frac{1}{2}$ - 2
fillér óránként és ló-
erőnként.

Nincs robbanó- és tűz-
veszély!
Minden pénzügyi ellen-
őrzés és engedély nélkül.

WOHANKA és TÁRSA Budapest,
V., Váci-körút 76.

MARXI ÉS MÉREI

tudományos műszerek gyára

BUDAPEST, VI. KERÜLET, BULCSÚ-UTCZA 7.

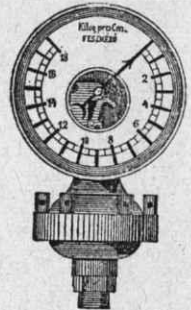
GYÁRTANAK: SAJÁT GYÁRTELEP.

saját telepükön mindennemű **bányászati-műszert, theo-
dolitot, mérőléczeket, mérőszalagot, fesszámítót,
hőmérőt, vízszinmérőt, őrellenőrző órákat.**

16 HP.

100 munkás.

Magyarország ezirányu legnagyobb gyára.

Magyar Siemens-Schuckert-Művek BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 5. SZ.

Készít: teljes erőátviteli és világítási telepeket bányák részére;
villamos bányavasútnak, szállítógepeket, szivattyúkat, szellőztető-
ket, világítótesteket, közetfűrógepeket és mindennemű külön-
ges bányaberendezéseket.

Bányaüzemvezető részére, ki nagyobb gya-
korlattel bír, megfelelő ál-
lást keresünk. Az illető úgy ércz, mint szénbányászatban, mint mély-
fúrásnál és kutatásnál teljes jártasságot szerzett. Igényei: Lakás, fűtés
világításon kívül 240 korona havonként. Ajánlatokat „766. R.” jelige
alatt továbbít a szerkesztőség.

JÓ SZERENCSET

MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati HETI SZAKLAP.

III. évfolyam.

34. szám.

1910. május 22.

Szerkeszti:

LITSCHAUER LAJOS
kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és

Telefon:

o kiadóhivatal:

Szerk.: 4.

Selmezbánya

Kiadóhiv.: 5.

Megjelenik minden vasárnap.

Nyomda: 29.

Előfizetési ára: egy évre 12 K.

Az előfizetés megkönnyítésére havi 1 K
résztletet is elfogadunk. A megrendelésre
vonatkozó aláírások egy évre kötelezők.

TARTALOM: Gyakorlati útmutatások bányatüzek esetére. — Szemle. Bányaművelés. — Gépészet. — Műhelygyakorlat. (3 rajzzal). — Elektrotechnika. — Technológia. — Vegyesek. — Közgazdaság. Közgazdasági hírek. — Új vállalatok. — Közgyűlések. — Mérlegok. — Piaci hírek. — Versenytárgyalások. — Hírek. Személyi hírek. — Híradások. — Bányászegyesületek. — Bányahatósági ügyek. — Társadalmi hírek. — Vegyes hírek. — Hírek a külföldről. — Munkásügyek. — Balesetek. — Irodalom. Lapszemle.

A közlemények csakis a forrás megjelölésével vehetők át.

Gyakorlati útmutatások bányatüzek esetére.

Ryba G. mérnök a »Zeitschrift des Zentral-Verbandes der Bergbau-Betriebsleiter« f. évi 8. számában, »Mentés a bányászatban« (Das Rettungswesen im Bergbau) cím alatt érdekes tanulmányt közöl a melyet kivonatossan a következőkben reprodukálunk: A füstgázpróbák megvizsgálására s arra az esetre, hogy külön e célra berendezett laboratórium nem áll rendelkezésre, az Orsat-féle közismeretes készüléket ajánlja. E készülék az égésből származó gázok CO , O , CO_2 és CH_4 tartalmának elég nagy pontossággal való meghatározását lehetővé teszi s azon előnyös oldallal bír, hogy a gázoknak közel a helyszínén való megvizsgálását megengedi. A szénsav elnyeletésére káliclúgot, az oxigén abszorbcziójára pirogallusz-savnak rézklóríd alkalikus oldatát kell használni de úgy, hogy a két abszorbeáló anyag külön-külön edényekben vétessék használatba. A készülék kiegészítését a metán elégetésére rendelt edény képezi. A gáz- és a füst-képződése, valamint a felhevült gázoknak terjeszkedése folytán, a gátak elzárása után, jelentékeny kompreszsió következik be. E túlnyomás kiegyenlítése végett, a szellőző aknáknak füstlappancsait, bizonyos körülmények között, időközönként fel kell nyitni. A bányatüz fokozatos elfojtásával az égő bányarészletben uralkodó kompreszsió az alább-szállása lépést tart; az oxigénből és szénokszidból szénsav fejlődik, a szénhidrogéngázok pedig szénsavvá s vízzé égnek el. A depreszsió az által jelentkezik, hogy a tűzgátak illesztékein és repedésein át levegő szívódik fel. A bányarészletben jelentkező eme folyamatokat folytonosan figyelemmel

kell kísérni. E célból a tűzgátakba jól tömített vízmanometereket kell beállítani. Igen nagy jelentősége van a gátak pontos zárolásának, mert tökéletlen zárolásuk esetén a mélyebb fekvésű gátaknál beszívások jelentkeznek és a felsőbb horizontokba beépített gátak körzetében kompreszsió mutatkozik, ami a tűznek az elfojtását jelentékenyen hátráltatná s a bányaeégés tartamát túlságos és káros módon megnyújtaná. Az esetenként való barometer-állás, az elzárás tökéletességének arányában befolyásolja a kompreszsiót illetőleg a depreszsiót. A barometer állásának a sülyedésével a depreszsió csökken és a kompreszsió növekedik és ellenkezőleg. Ha a barometer állása nem ingadozó, vagyis állandó, a nyomás a tűzgátok előtt és mögött, lassanként súlyegyenlőségbe jut. Ezek a jelenségek megokolása könnyű, ha tekintetbe vesszük, hogy emelkedő barometer-állás mellett a friss levegőáramlás a tűzgátak illesztékein és hasadékaikon át, a tűz felé húzódik, és így az elzáró fal mögött uralkodó kompreszsió leszállani, az ott uralkodó depreszsió pedig emelkedni fog. Sülyedő barometer-állás esetén a viszonyok változnak, a dolog megfordul és az égésből származó gázok kifelé törekszenek. A barometer állásának még az égés-gázok összetételére is van befolyása. Karwinban egy bányatüzeset alkalmával pl. azt figyelték meg, hogy a barometer-állás sülyedésével az égésgázok okszigéntartalma csökkent és szénsavban való tartalma emelkedett. Mindezekből az következik tehát, hogy az égő bányarészletben a levegőáramlás okszigén-tartalma a depreszsió arányában, szénsavban való tartalma pedig a kompreszsió arányában, növekedő lesz. Az égő bányarészletet ezek szerint tehát az emelkedő barometer-állás károsan befolyásolja, mert üde levegőáramlásnak a felszívását és így a tüzet éltető okszigénnek a tűz fészkehez való hozzájutását elősegíti. A bányatüznek elfojtása után az égő bányarészletet nem szabad azonnal megnyitni, hanem be kell várni, míg a sujtott közök lehűlnek, mert csak így lehet kikerülni azt, hogy a szén- és a bányafa, öngyulladás folytán, újból lobbot ne vessen. Megjegyzendő itt, hogy a levegő-analizisek még nem bizonyítják a tűz teljes elalvását, ha a tűzgázokban szénokszidgáz többé nem mutatható ki. A gázanalizisek állandó megismétlése csak akkor vezethet célhoz, ha párhuzamosan azokkal manometer-leolvasásokat és hőmérséklet-méréseket is végezzünk. A tűzben állott bányarészletek lehűtését az aknák permetező locsolásával s jégnek a behelyezésével feltűnő módon gyorsítani lehet. Mind a két módszert már több ízben sikeresen alkalmazásba vették. A tűzben álló bányarészlet megmentésére két módszer kínálkozik, még pedig: 1. leküzdés üde levegőáramlásban, 2. leküzdés elfojtás útján. Ott átfúvással, itt a levegőnek elzárásával küzdünk a tűznek romboló hatása ellen. Ez utóbbi módszert azonban csak robbanó gázokkal küzdő bányákban lehet sikeresen alkalmazásba venni. Robbanó gázokkal nem

küzdő bányákban kitört tüzek eloltása közben mindenekelőtt a nyomás viszonyait kell figyelembe venni. Ha az égő s elgátolt bányarészletben nagy nyomást mutattak ki a készülékek, a nyomás-különbségek kiegyenlítésére kell mindenekelőtt törekedni, mit a tűzgátak megfűrészával igen hamar el lehet érni. Kellő levegő-keringésről feltétlenül gondoskodni kell; a kihúzó levegőáramlás útvonalain munkáscsapatok ne tartózkodjanak; a mentő- s oltó-munkához állított emberek biztosítómécsesekkel dolgozzanak; a tűzgátak átvágását csak akkor szabad megkezdeni, ha minden előkészület megtörtént arra nézve, hogy az esetleg újra kitört bányatűz helyét, rögtönösen újból elzárni lehessen; mentőkészülékkel felszerelt segítőcsapatok készenlétben álljanak. A tűzgátakat először a kihúzó levegőáramlás oldalán, utánna a behúzó levegőáramlás felől szakítjuk be. A megnyitott égő bányarészletet erre hatásos módon átszellőzzük és a tűz fészket végül víz alá helyezzük. A meleg és forró szenet lehetőleg gyorsan kell a bányából kiszállítani és az egész bányát bőségesen locsolni kell. Nagyobb égő bányaterületek ilyeszerű módon való mentése közben, a melyek az újra való kigyulladás veszedelmével fenyegetnek, csak akkor járunk el helyesen és okoszerű módon, ha közönléként és az egyelőre meg nem támadható részeknek elgátolása mellett nyomolunk előre a tűz fészke felé. *Br.* (7).

Szemle.

Bányamívelés. | **Az aknabiztosításnak új módja.** Freimuth bányaaszeszszor a Bergbau f. évi 15. számában az aknák és vágatok vasbeton-biztosításának eddig szokásos módszerét bíráló alá veszi s ama konkluzióra jut, hogy tökéletes biztonságot nem nyújthat, mert a betonnak a szövetét a kikerülhetetlen rázkódások károsan befolyásolják, aminek az a természetes következése, hogy a biztosító szerkezet, még mielőtt megkeményednék már is megsérül és deformálva lesz. Ezeken a bajokon Gladbecken igen egyszerű módon segítettek. Az új és régi betonnal biztosítás-módok között a főkülömbőség abban áll, hogy ma burkolást általában nem használnak már. Helyébe sugárosan alakított (6 m átmérő aknában) 780 mm hosszú, 300 mm magas és 80 mm vastag vasbetontáblákat építenek be, melyek egymással kötésbe hozott különálló gyűrűkben, falalapatra fektetve, vizet átnem bocsátó módon való beépíthetőségük végett, toll és véset kötésben állanak egymással. Hogy a tábla-karimák a mögójük döngölt betonnal kellő kötésbe léphessenek, gömbölyű vasból készült két-két kengyellel vannak felszerelve, melyek a betonba bedöngölve lesznek. Szintesen, vagy diagonálisan ható nyíróhatások

ellen való védekezés végett 0,5—1 m-es közökben 20 mm erősségű függélyes vastartókat állítanak be a betondöngölésbe. Tartóvasak, valamint a cső- és kábel-vezetékek-tartó-gerendái éppúgy mint a feszítők a biztosítással egyidőben kerülnek beépítés alá. Az eljárásnak előnye főképpen abban áll, hogy az akna alsó köpönyegfelületén, azonnal kemény kéreg képződik, a mely még a betonnak a megkeményedése előtt is, elég erős ahhoz, hogy a hegység nyomásának ellentálljon. Előállítás-ideje is sokkal rövidebb, mint a régebbi betonnal biztosításnak. A napi teljesítés átlaga 10 m körül van. Feltételezni kell természetesen, hogy az építőanyag szállítását mi sem akadályozza, s, hogy az építő-állványnak a szállító-kötélen való függése kellőleg biztosítva legyen. A Zweckelschächte-aknában a folyó-méter biztosítása átlag 325 markba került úgy azonban, hogy az összes mellékmunkák (feszítők, tartók stb. kiváltása, s a szellőzőcsövek beépítésének) költségei ez összegbe be voltak számítva. *Br.* (7).

Gépészet.

Mire ügyeljünk a kazánkezelésnél? 1. A kazánház tiszta és világos legyen. 2. A kazán összes szerelvényei jó karban tartandók, a manométeren és a vízállást-mutató üvegen alkalmazott jelek mindenkor jól láthatók legyenek. 3. A táplálószivattyúkat felváltva kell üzembe helyezni, hogy így naponta meggyőződést szerezhessünk arról, vajjon azok mindegyike kellő mennyiségű vizet szállít-e. 4. A víz a mutató üvegben állandóan látható legyen és sohase sülyedjen a legmélyebb vízállást jelző vonás alá. A vízállást-mutató üvegek és próbacsapok 2—3 óránként lefúvandók, iszapos víznél még gyakrabban. 5. Ha a vízállás mégis a megengedett legmélyebb állás alá sülyedne, akkor a tüzet le kell takarni, vagy ki kell húzni, a tüzelő ajtót pedig nyitva kell hagyni. 6. A biztonsági szelepek túlterhelése a legszigorubb büntetéssel sújtandó. Azokat naponta az üzem kezdetén gondosan fel kell emelni, hogy meggyőződjünk, vajjon nem szorulnak-e. 7. A manométernél naponta meg kell próbálni, hogy mutatója akadálytalanul visszatér-e a nulla pontra. Ezt a próbát legezélszerűbben az üzem befejezése előtt ejtjük meg. 8. A gőznek az engedélyezett nyomást sohasem szabad meghaladnia. Ez a kazántáblán számokban, a manométeren pedig vörös jelzéssel látható. 9. A gőzszelepeket csak lassan szabad megnyitni. 10. A rostély tisztán és egyenletes magas tüzelőanyagréteggel fedve tartandó. 11. A fűtőnek az üzemben levő kazántól csak sürgős esetben és akkor is csupán rövid időre szabad távoznia. 12. A kazán lefúvatását csak akkor szabad megkezdeni, ha a gőznyomás 1 atmoszférára sülyedt és a falazat eléggé kihült. 13. A kazán tisztításánál a kazánkövet lehetőleg tökéletesen távolítsuk el. Éles kaparó szerszámok használata mellőzendő. A tápláló és lefúvató csövekhez, valamint a vízállást-mutatóhoz és próbacsapokhoz vezető

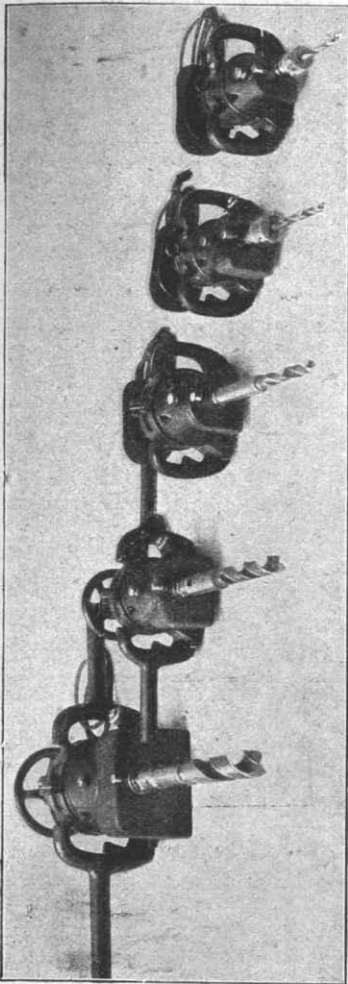
csövek is alaposan tisztítandók. 14. A huzamokból a kormot és hamut lehetőleg gyakran kell eltávolítani. 15. A kazánon előforduló rendellenességeket, tömetlenségeket stb. a fűtő azonnal jelentse feljebbvalójának. 16. A kazánházban való tartózkodást illetéktelen egyéneknek nem szabad megengedni. *Ku.* (10).

Műhelygyakorlat.

Pozsony) kis méreteik folytán a műhely- és szerelő-gyakorlatban kitűnően bevált *kézifűrógépeket* (l. a becsatolt 1. és 2. sz. rajzokat) hoznak

Hordozható villámos fűrók. A Magyar Siemens-Schuckert-művek (Budapest-

Pozsony) kis méreteik folytán a műhely- és szerelő-gyakorlatban kitűnően bevált *kézifűrógépeket* (l. a becsatolt 1. és 2. sz. rajzokat) hoznak forgalomba. A Siemens-Schuckert rendszerű villámos *kézi fűrógépek* (1. és 2. sz. rajzok) kis súlyuk mellett erős szerkezettel bírnak úgy, hogy az üzem követeléseinek teljesen megfelelő módon működnek, feltéve természetesen, hogy a számszámokkal szokásos módon kezelik. A gép jellegének a megválasztásánál tekintettel kell lenni a megfurandó anyagnak a keménységére, a lyuk átmérőjére s a fűró kívánt előrehaladására. Fűrógépeket, amelyeket különböző keménységű anyagban, különböző átmérős lyukak előállítására használnak, kétféle fordulatszám számára készítenek és vagy két fűró orsóval, vagy kilincskerekes előtéttel látják el. A kilincskerekes előtétet, üzem közben természetesen nem lehet a másik fordulatszámra átváltani. Fém fűrésásra rendes spirálfűrók használatosak. A legkisebb kézi fűrógép kengyelalakú kézi fogantyúval van ellátva, amé-

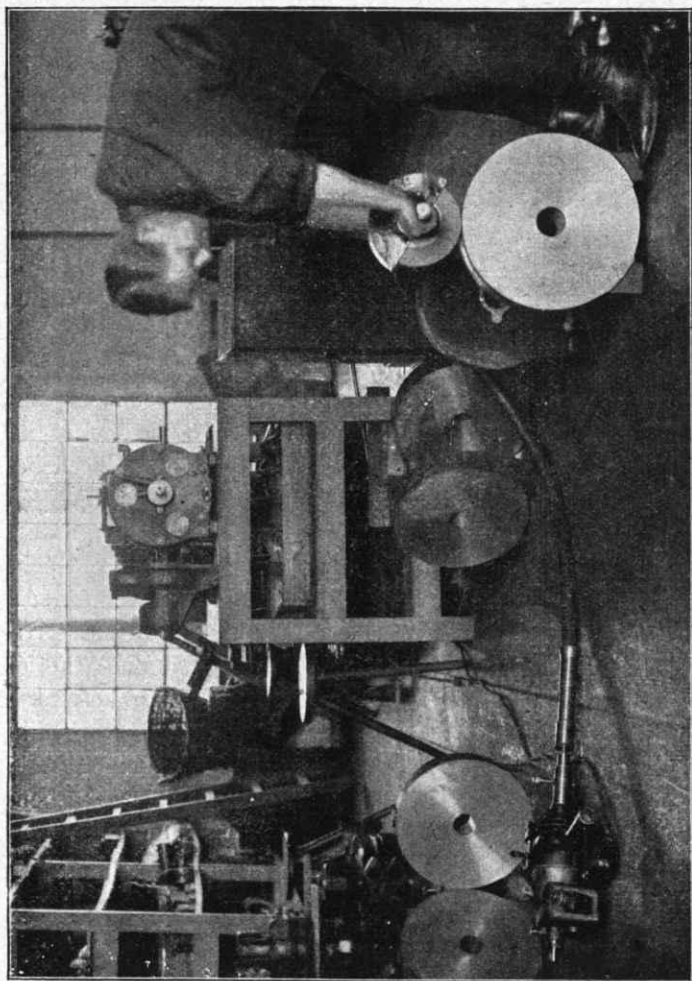
2. sz. rajz. Villámos kézi fűrógépek feszítő orsóval, kengyel-alakú kézi fogantyúval és 2. sz. át-kapcsolóval.

1. sz. rajz. Villámos kézi fűrógép kengyel alakú kézi fogantyúval.

lyet szabad kézzel tartani és a megfurandó tárgyhoz hozzányomni lehet. A nagyobbak két, kengyelalakú kézifogantyúval és mell-lappal készül-

nek. Szög alatt irányított fúrások céljaira a gépbe befogott fúróknál a mell-lapot csőszerű toldat helyettesíti, melyre a feszítőcsavart lehet ráhúzni. A legnagyobb kézi fúrót csakis befogva lehet használni. A jobb kézi fogantyúhoz nyomó-kapcsoló tartozik, amely az áram kikapcsolására, vagy mint nyomó átkapcsoló, a forgás irányának megváltoz-

3. sz. rajz. Hajlékony gürönddel apesolt villamos kézfúrógép és eszszoló készütlék.

tatása céljából, az áram átkapcsolására szolgál. Fúráson és csavar-metszésen kívül, még mélyítésre, csiszolásra és fényesítésre is használható a tárgyalás alatt álló kézi-fúrógép. A kézfúrógép végre hajlítható gürönd útján csiszoló készülékkel, vagy forgó-kefékkel is összeköthető (3. sz. kép) s így mint csiszoló, vagy mint fényesítő motor alkalmazható. *Lts.*

Elektrotechnika. | **Újabb vívmányok az elektromos világítás terén.** Wedding két különböző gyártmányú, 206 drb. izzólámpán élettartam-kísérleteket végzett. A vizsgálatok metallizált szénszálal, tantál- és wolfram-lámpákra terjedt ki. Az égéstartam alatt a feszültség nem volt állandó, a menynyiben a lámpák, jelentékeny ingadozásokkal bíró, nagy terjedelmű áramelosztó hálózatra voltak kapcsolva. 100 órás közökben mérte a közepes vízszintes és a közepes szférikus intenzitást. A metallizált szénszálalú lámpák közepes ökonomiája 2,9 watt, a tantállámpáké 2,2 watt, a wolfram-lámpáké pedig 1,61 watt volt. A metallizált szálalú lámpák olcsók, de élettartamuk aránylag rövid. A tantállámpák élettartama ezzel szemben nagyobb, de egyúttal drágábbak is. Legnagyobb élettartammal a wolframlámpák bírtak, a melyek 1000 óránál tovább égtek. Wedding szerint a gáz- és a villamvilágítás közötti versenyben a jövőben nem annyira a lámpák gazdaságos volta, mint inkább a kezelési és az üzembentartási költségek fognak szerepet játszani. A mai 110 voltos fémszálal lámpa csak ideiglenes jellegűnek tekinthető, a végleges típust a 220 voltos lámpa fogja képezni, a melynek legalább is 16 gyertyafénynyel kell bírnia. *Psz.* (14.)

Tekhnológia. | **Mesterséges kaucsuk.** Igen nagy jelentőségű találmányról számol be Harries tanár, amelyben sikerült neki a kaucsukot, amelyet ez ideig csak tropikus fák nedvéből lehetett kiválasztani, mesterségesen előállítani. Előállítására az izopren nevű szénhidrogénből indul ki, amely nyomás alatt jégezzettel főzve a kaucsukkal azonos terméket ad. *Psz.* (14.) — **Új galvanizáló eljárások.** Cowper-Colas híres angol fizikus több új eljárást talált fel vastárgyak cizinkezésére s galvanizálására, mely eljárások a lényeg tekintetéből két csoportba sorozhatók. Az első eljárásmód alkalmazása esetén a cizinkezendő vastárgyakat, destilláció útján termelt cizinkporral együtt vasdobba helyezik, ahol több órán át 325 fok hőmérséklet alatt állanak. Az emellett igen egyenletes cizinkréteggel bevont tárgyakat gőzsugárral tisztítják. A második eljárás használása közben a galvanizálandó tárgyakat gázalakú cizinkkel megtöltött tartányba vagy tüzesen folyó cizinkfürdő fölé helyezik, amiközben a tartány levegőjét hidrógengázzal helyettesítik. Az eljárások állítólag igen olcsók, ezenfelül pedig igen tartós bevonattal fődik a kezelés alá vett tárgyakat. *Gawalowski A. Ob.* (10).

Vegyesek. | **Szénnek raktározása.** *Wenzel* a Zeitschrift für ang. Chemie 1910. évi 17. számában a következőket mondja: A sziloszokban elraktározott szénnek öngyulladását, a széntümegnek felhevülése előzi meg, amelyet, ha károsodni nem akarunk,

vagy lehetetlenné tenni, vagy legalább is ellensúlyozni kell. Az ellensúlyozás és megelőzés segítőszere a lehűtés, vagyis az arról való gondoskodás, hogy a hőmérséklet emelkedése, oxszigénnek felvétele folytán, veszedelmes arányokat ne ölthessen. Ezt az által érhetjük el, hogy a szénkamarát czellákra osztjuk szét, amelyeknek kettős választó falainak közében a levegő bőségesen czirkulálhat. Hasonló módon, de nem oly biztosan hatnak a szénbe beépített szellőző csatornák. Ennél a módszernél azonban a raktározott szén fűtőértékének a csökkenésével kell számolni; jobb azért, ha a szenet víz alá helyezzük, hogy így a szénnek oxszigénfelvételét egészen megakadályozzuk. Elméletileg ugyan-ezt az eredményt az által érhetnők el, ha a szenet valamely indifferens gáz behatása alá helyeznők, csak hogy ennek az eszmének gyakorlati kivitelét igen sok körülmény akadályozza. Behnke legujabban azt a javaslatot tette, hogy a szénkarámokba először füstgázok, azután pedig ammoniak-gázok vezettesenek, hogy így a szén darabjai ammoniumsesquikarbonat vékony hártájával bevonassanak, ami a levegőnek a szénhez való hozzáférhetését megakadályozná. A szén minden 1000 t.-jának az állandósítására 60—70 kg. sóanyag elegendő. Br. (7).

Közgazdaság.

Közgazdasági hírek. | **Vasadó.** Az osztrák képviselőház f. hó 13-án tartott ülésében Steinwender Ottó képviselő és társai javaslatot terjesztettek be a vasadó behozatala érdekében. A javaslat hivatkozik a képviselőháznak mult évi juniusban hozott határozatára, amely fölszólítja a kormányt, hogy azonnal kezdjen tárgyalást a magyar kormánylyal a vasvám megszüntetése érdekében, hogy a gépek és vasárúk behozatalát ne sújtsa többé a vám. A vasvám egyszerű leszállítására azonban nehezen volna megkapható a magyar kormány beleegyezése és egyuttal ez nagy kedvezés volna a külföldi iparra is, amely ellenengedmény nélkül vámentesen jöhetne be a monarkiába. A dolgon azonban másként lehet segíteni. A vasvám hivatása volna megvédeni a belföldi termelést. Kitünt azonban, hogy a vám nagyon is túlló a czélon és óriási nyereséggel jár a köz kárára. Ha tehát a vám- és kereskedelmi szerződések lejártáig nem volna lehetséges leszállítani a vámot, így legalább időközben részesedjék a köz a vámnyereségben. Az 1908. évi termelés szerint a vaskartel vámnyeresége a kereskedelmi vasnál 22,488.000 korona, más vasnál 9,142.000 korona, durva pléhnél 4,959.000 korona, kis vasnál 3,115.000 korona, sinnél 7,722.000 korona és az apró anyagnál 4,560.000 korona; összesen tehát 51,217.000 korona. A vám ennyivel drágítja meg az árut. Ha az állam a vaskartelnek eme vámnyereségében 30 százalékos

kvótával részesednék, ez 15,300.000 koronát tenne ki. Ezáltal lehetséges volna a kis- és közép vállalatokat fokozatos kulcs szerint megadóztatni anélkül, hogy a vastermékek kivitele, vagy a vas beszerzésére szorult ágak károsodnának. A javaslat szerint a vasadó csak bizonyos, a hengerlőműveknek és kovácsoló vasműveknek a vámtarifában említett pozícióját érintené és a teljes adótétel csak az egy milliót meghaladó vámértékre volna érvényes. Csak a magyar kormányval kellene megegyezni, mert a dolog nem károsítaná a kivített, minthogy a kivitt puha vastól nem szednék adót és a híd-, lokomotív-, vagon-, építési konstrukcióra stb. a kikészítési forgalom kedvezése alkalmazható. *Bp.* (114.) E javaslat azonban hosszú időn belül aligha válik törvénynyé, aminek egyszerű oka az, hogy a magyar kormány eszébe se juthat hasonló adó behozatala. Már pedig maga az osztrák vasadó indítványozója, Steinwender képviselő, kijelentette, hogy Magyarországnak a vasipar terén nem lehet előnyt biztosítani az osztrák fölött s a vasadót csakis Magyarországgal egyértelműen tudja elképzelni. Nos hát erre nincs semmi kilátás. A vasipar Magyarország ama kevés ipari ágához tartozik, amely kedvező fejlődésnek indult s amelynél maga az állam is, vasművei révén, nagy mértékben érdekelve van. Minden igyekezete a magyar kormányval arra irányult eddig, hogy vasiparunk versenyképességét az osztrákkal szemben emelje és sikerült is egyes magyar vasműveknek oly különlegességi gyártmányokban, amelyek nem foglaltatnak benne a kartelegyezményben, korlátozni az osztrák behozatalt. Nézetünk szerint a leglehetősebb gazdasági kombináció volna az, amely ezt az állapotot megrontaná s a magyar vasipar fejlődésére súlyos csapást mérne, pusztán azért, mert egy osztrák képviselő azon töri a fejét, hogy Ausztria államfináncziáit miképpen lehetne felsegíteni. *Us.* (115.) — **Magyar iparvállalat — Skoda kezében.** A pilseni Skoda-gyár, mint értesülünk, megvásárolta a pozsonyi Magyar Hadfelszerelési gyár r.-t. telepét s 1,500.000 korona alaptőkével új részvénytársaságot fog létesíteni. A Hadfelszerelési gyár r.-t. régebben a magyar katonafelszerelési cikkek gyára részvénytársaság czéget viselte. Alaptőkéje 245.000 korona volt, amelyet 1906-ban felére bélyegeztek le s 300.000 koronára egészítették ki utána új részvények kibocsátásával 500.000 koronára, 1908-ban 1,500.000 koronára emeltek. A vállalat vezetése nem volt a legszerencsésebb s ennek tulajdonítható, hogy 1908. évi mérlegében 406.491 korona veszteség mutatkozott. Most Skodák mentették meg a bukástól. *Pn.* (116.)

Új vállalatok. | **Új bányatársaság.** A múlt hetekben említettük, hogy egy német pénzsoport meg akarja vásárolni az Újvidék—kameczi bányaterületet. Most meg azt a hírt kaptuk, hogy ugyanez a pénzsoport tárgyalásokat folytat az Egres—Pusztatopa—olákhöblösi szenterület megvásárlása dolgában is. A két

szénbányaterület kihasználására az érdekeltek tíz millió korona alaptőkével részvénytársaságot szándékoznak alapítani. *Est.* (25.) — **Buda-pesti Vas- és Aczélhengermű részvénytársaság** czég alatt a Hahn Lajos czég vas- és aczélhengerművének átvételére 400000 k alaptőkével új vállalat alakult. Igazgatóság: Binder József, Friedmann Miklos (kereskedelmi igazgató), Kohn Lajos (műszaki igazgató), Jármái Ármin és Rácz Ferencz. *Et.* (117.) **Ólomgyár Zsolnán.** Egy külföldi pénzcsoporthoz Zsolnán 500000 korona alaptőkével ólomárúgyárat alapít. A vállalat, amely évi 200 vagon árú termelésére rendelkezik, ólomcsöveket, lemezeket, kannákat, csapágyfémeket és egyéb az ólomipar körébe tartozó cikkeket fog gyártani. Az alakuló gyűlést a napokban fogják megtartani. *Et.* (117.)

Közgyűlések.

Az Egercsehi köszénbánya részvénytársaság Budapesten, V., Báthory-utca 12. sz. alatt, 1910. június hó 4-én, délelőtt 10 órakor III-ik rendes közgyűlést tartja a következő tárgysorozattal: 1. Igazgatósági jelentés. 2. Felügyelőbizottsági jelentés. 3. Mérleg megállapítása. 4. Felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére. 5. Az igazgatóság megválasztása. (Azok a részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, tartoznak részvényeiket azok le nem járt szelvényeivel együtt a társaság pénztáránál 1910. május 31-ig bezárólag letenni. Ugyanezen napig teendők le az igazgatóságnál azon részvényesek meghatalmazásai, akik más részvényes képviselőjében kívánnak a közgyűlésen résztvenni.) *Bp. Kzl.* (110.) — **A Kohlenindustrie-Verein (Bécs)** május hó 11-én tartotta Bécsben évi rendes közgyűlését. A jelentés megállapítja, hogy az *ajkai* bánya, amelyben a múlt évi szerencsétlenség folytán a munka szünetelt, ismét üzemben van. A termelés 688.894 t. volt. A számadások megvizsgálása s a felmentvények megadása után elnök bejelentette, hogy az igazgató-tanács a részvények állományában beállott változásokra való tekintettel, megbízatásáról lemond. Az igazgató-tanácsba beválasztottak: *Bäck* Gyula, *Licht* István, *Schuchárd* Ágost, *Szábely* Gyula udv. tanácsos, *Weiner* Sándor, *Wolf* Oszkár és lovag *Zabusch*. *Mk.* (20.) — **A Szent Lukács ev. bányatársulat** május 10-én Nagybányán közgyűlést tartott *Révész* János elnökle mellett. A gyűlésen megállapították az eddigi munkálatok eredményét s az altárhoz 76 méternyi hátralevő munkájának teljesítését kimondták. A számadások megvizsgálására *Ajtay* Gábor dr.-t és *Glavitzky* Károlyt küldötték ki. Az 1—2 hátralékos ellen az eljárás megindítását szintén *Ajtay* Gábor dr.-ra bízták. A főtárhoz munkálatainak befejezése novemberre várható. *Nv.* (20.)

Mérlegek.

A kaposvári vasöntöde és gépgyár r.-t. 1909-ben 47.279 K bruttó bevételt ért el, az egészet a gyártásból, viszont leírásokra 2584. üzleti költségre 17.209 és kamatra 10.364 K-t adott ki. A tiszta nyereség 14.158 K, az 1908. évi 101 K-val szemben. *Mk.* (20.) — **Az egercsehi köszénbánya részvénytársaság** mérlege 1909. december hó 31-én. *Vagyon:* Bányaterület 500000 K, bányaművek és berendezések 1412442-68 K, földbirtok 130637-76 K, házak és különféle építmények 1127975-63 K, gép- és eszköz-leltár 682804-37 K, sodronykötélpálya 826464-03 K, üzemi anyag-

készlet 174807-74 K, szénkészlet 4974 K, pénzkészlet és bankintézeti betétek 94328-36 K, értékpapírok 25500 K, óvadékok 51208-69 K, különféle adósok 76882-59 K. — Összesen: 5108025-85 K. — *Teher*: részvénytőke 2500000 K, különféle hitelezők 2608025-85 K. Együtt: 5108025-85 K. *Bp. Kzl.* (110). — **A Kohlenindustrie Verein (Bécs)** mérlege szerint a múlt évi tiszta nyereség, beleszámítva 30473 K nyereségáthozatalt. — 199.698 K leírása után, 77.497 K volt, amelyet új számlára vittek át. *Mk.* (20).

Piaczi hírek. | **ÉRTÉKPIACZ. Értéktőzsdei árfolyam-jelentés.**
(A Központi Váltóüzlet R.-T. Budapest, V., Szabadság-tér 3., eredeti heti tudósítása.)

1910. május 12. — május 18.

	12-én	13-án	14-én	16-án	17-én	18-án
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár 4 $\frac{1}{2}$ % kölcsönkötvény	99-50	99-50	99-50	99-50	99-50	99-50
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvény	3480—	3380—	3360—	—	3320—	3350—
Magyar által. kőszénbánya 4 $\frac{1}{2}$ % elsőbbségi kötvény	—	—	—	—	—	—
Magyar ált. kőszénbánya részvény	637—	639—	642—	—	640—	640—
Urikány-Zsilvölgyi kőszénbánya 4% elsőbbségi kötvény	—	—	—	—	—	—
Beocsini cementgyári Unio r.-t. részvény	680—	679—	678—	—	680—	680—
Északmagyarországi kőszénbánya részvény	325—	325—	325—	—	325—	325—
Esztergom—szászvári kőszénbánya részvény	220—	220—	220—	—	220—	220—
Felsőmagyarországi bánya- és kohómű részvény	570—	570—	570—	—	570—	570—
Kőszénbánya és téglagyár (Drasche) részvény	619—	622—	620—	—	619—	616-50
Magyar asphalt r.-t. részvény	211-50	212—	212—	—	210—	210—
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. részvény	647—	645—	647—	—	647—	647—
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. új részvény (1909. kib.)	630—	630—	630—	—	630—	630—
Nadrágyi vasipar társ. részvény	465—	465—	465—	—	465—	465—
Rimamurány—salgótarjáni vasmű r.-t. részvény	671-50	673—	673—	—	673—	673-50
Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r.-t. részvény	459—	460—	460—	—	460—	460—
Klotild első magyar vegyi ipar r.-t. részvény	278—	278—	278—	—	278—	278—

FÉMPIACZ. Fémárak. Budapest, máj. 14. A fém ára 100 kilogramonként, helyt Budapesten, készpénzfizetés mellett, 2 százalék skontóval, a következő: Finom *vörösréz* 152 korona, ócska tűszekrény-*rész* 144 korona, bárán-*ón* 98 százalékos 364 korona, bárán-*ón* 99 százalékos 371 korona, *horgany*, Hohenlohe bányatermék 63 korona, *horgany*, J. H. jelű. átöntött minőség 56 korona 50 fillér, *horgany*, W. H. jelű, átöntött minőség 54 korona, *ólom*, selmeczi vagy nagybányai 41 korona, ólom kereskedelmi minőség 39 korona 50 fillér, *antimon* regulus 70 korona. *Bp.* (115). — **Az ólomárak csökkenése.** Már jó hosszú idő óta igen alacsonyan állanak a különböző fémek árai s most annak a hírére hozza az amerikai szaksajtó, hogy az Ame-

rican Smelting & Refining Co. az ólom árát az eddig árnál is alacsonyabbra szállította le, mi annál jelentősebb momentuma a fémpiacznak, mivel a jelzett társaság az Egyesült Államok legnagyobb ólomtermelője. A világ legtöbb ólomkohója, körülbelül egy éve konvencziót alakított avval a célzattal, hogy az árak javítását kierőszakolja. Az eladást a »Frankfurter Metallgesellschaft« vállalta magára. A törekvés azonban nem igen sikerült, mert mindössze azt lehetett elérni, hogy a londoni tőzsdei kereskedelem némileg korlátozva lett. A konvencziót a híradások szerint alig fogják megújítani, mit avval okolnak meg, hogy a részes fémkohók az eredményekkel nincsenek megelégedve; különben ellenzékes akcióról is tesznek említést a német közgazdasági lapok és jelzik, hogy a konvenczió-ellenes áramlatnak élén a Ber, Sondheimer & Co. (Frankfurt) czég áll. *Db.* (110). **VASPIACZ.** Az amerikai vaspiazcz. Az Iron Age szaklap írja: A vaskiviteli üzletben nem mutatkozik élénkség, miért is az aczéltrüszit-szövetség az üzemet újból csökkentette. Május elseje óta ismét négy vasmüvet bezártak. Más kohók üzemének a beszüntetését is várják. A déli termelők a 2. sz. öntött vasnak 12 dollárral való jegyzésénél állapodtak meg. Cincinnátiból érkező jelentések szerint az öntött vasban való kereslet növekedett, de a tényleges vételekben nem történt javulás. Öntött vascsövek gyárosai csak mérsékelt mennyiséget vásároltak. Az aczél készítésére alkalmas vas gyöngén állott. Bázisos vasarak ismét csökkentek. Szerszámgyárosok 40.000 t. rúdvasat vásároltak tonnánként 20 dollárért. Építővas nyugodt volt. Nyugaton az egyes termelők versenye erősebb volt. Kovácsolt vasból készült csövek ára csökkent. *Us.* (113). **SZÉNPIACZ.** A szénpiacz belföldi helyzetéről a »Magyar Szénujság« május 5-én megjelent 4-ik száma a következőket jelenti: A téglagyárak és mészégetők igen kedvező üzletmenete bőven kárpótolja a szénbányákat azért a csekélyebb fogyasztásért, melyet a malmok üzemcsökkentése okoz. Egyéb iparvállalatok kielégítően hívják le a kötétt mennyiségeiket úgy, hogy a magyar szénbányák helyzete kedvezőnek mondható. Daczára annak, hogy a múlt év hasonló időszakához képest az elszállított mennyiségekben némi visszaesés mutatkozik, jelentősebb szénbányáink részvényeit a tőzsdén élénken keresik. Úgy látszik tehát, hogy a tőzsdekörök a szénüzlet föllendülését várják. — **Ausztria szénpiaczát** illetőleg ugyancsak a »Magyar Szénujság« szerint a helyzet a következőképpen jellemezhető: Mig az osztrau—karwini szénvidéken némi javulás jelei észlelhetők, addig a csehországi barnaszénbányák igen rossz üzletmenetről panaszkodnak. Mint korábban jelentettük, a felsősziléziai viszonylatok részére kedvezőbb díjszabások lettek megállapítva, miáltal a felsősziléziai bányák szabadterületi árakkal éles versenybe léptek, melynek hatása alatt a cseh barnaszénbányák pozíciója tetemesen gyengült. Nagymérvű üzemkorlátozásokról, munkás-elbocsátásokról tesznek jelentést. Az osztrák vasuti ministeriumban tárgyalások folynak, miként lehetne a porosz-szén beözönlésének gátat vetni és a cseh barnaszénbányák helyzetét föllendíteni. — **Felsősziléziában** a várakozások az üzlet javulása iránt tényleg megvalósultak. Márczius hó második felében naponta átlag 6478 vasuti kocsí szén került forgalomba, a mi az 1909. év hasonló időszakában elszállított 6609 kocsihoz képest még némi visszaesést mutatott. Evvel szemben az április első felében forgalomba jött 7574 kocsí az 1909. év hasonló időszakában elszállított 6912

kocsihoz képest már tekintélyes többletet jelent. A porosz-szén Csehországban erősen tért hódított, az ostrau—karwini szénnel szemben is erős versenyt fejt ki s mint értesülünk, a 3 shillinggel megdrágult angol szénnel szemben Németország északi részén is előrenyomul. Nálunk Magyarországon szintén tért hódított a porosz-szén, a menyinyiben a szabadterületen kínált olesó árakkal előrenyomul a hazai szénnekkel szemben, melyeknek árait a magyar bányák még mindig magasban jegyzik. A cséplési szén szállítása már élénken folyik s ha, mint várható, jó termésünk lesz, akkor a nyári hónapokban már szállítási torlódásokkal kell számolnunk. — **Oroszországban** a Petersburger Ztg. illetőleg a »Magyar Szénújság« jelentése szerint jelentékenyebb szénbányák szindikátusban egyesültek, melynek vezetősége Párisban van. Az orosz kormány, tekintettel a szindikátus áremelésére, elhatározta, hogy a szindikált bányákat mellőzi. Ebből azonban nagy szénhiány keletkezett az orosz vasutaknál úgy, hogy a kormány végül kénytelen volt a szindikátussal tárgyalni és mérsékelt áremelésben meg is egyezett vele. Mivel azonban hivatali visszaéléseknek jöttek nyomára, vizsgálatok folynak ezeknek kiderítésére. — **PETRÓLEUMPIACZ. Petróleumárak.** Budapest, május 14. (Hesz Izidor és társa). Jegyzések: Standard petróleum 27 korona, 2 keresztes petróleum 27 korona, 3 keresztes petróleum 28 korona, 1 keresztes 30 korona. Amerikai császárolaj ottani finomítás 62 korona. Belföldi császárolaj 40 korona. Az árak 100 kilogramonként készpénzfizetés mellett 20 göngysúlylyal a budapesti vasúti állomáshoz szállítva értendők. Carbolineum I. 15 korona. Carbolineum II. 13 korona. Bacu gépolaj (orosz) 48 korona. Oliva gépolaj I. 96 korona. Oliva gépolaj II. 80 korona. Sűrített gépenőcs I. 68 korona. Sűrített gépenőcs II. 84 korona. Benzin közönséges 41 korona. Benzin szagtalan 54 korona. Ligroin 80 korona. *Bp.* (115).

Verseny tárgyalások.

Artézi- esetleg mély-kút fúrására illetőleg létesítésére *Tótaradác*z község (Torontálmegeye) nyilvános versenytárgyalást hirdet. Ajánlatok május 30-ig nyújtandók be a község elöljáróságának *Mk.* (20). — **Bányafa-szállítás az állami szénbányák részére.** A január 25-én, 26-án és 27-én benyújtott ajánlatok fölött most döntött az állami szénbányák igazgatósága. A következő cégek kaptak megbízást: Mátyás, Paskuj és Cziment 6000 darab tölgytalpfára (1 m. hosszú 10×10 vastag) 50 fillér árban 3000 K értékkel; Kohn Jakab és fiai budapesti cég 200.000 fm. széldezska 73 fillér árban 14.600 K vállalati összegben és 125.000 fm. széldezska, 12' hosszban, 74 fillér árban 9250 K-ért; Berndorfer Sándor, Zágráb 300 m³ tölgybányafára 14—16 cm. vastag, 2.40—4.80 m. hosszú, 22 K alapárral, 6600 K összegben és 270 köbméter szilbányafára 14—26 cm. vastag, 2.40—4.80 hosszú 20 K-val 5400 K értékben; Pollacsek és Scheiber (Budapest) 10.000 m³ fenyőbányafára 17.50 K egységárban 175.000 K-ért, végül Binder és Pölgár zimonyi fakereskedők 500 köbméter gömbölyű fenyőfára 24 K egységárban 12.000 K vállalati összegben, 400 m³ fenyődeszka 41.50 K árban 10.600 K-ért és 100 m³ fenyőléc szállítására 23 K köbméterenkénti árban 2300 K értékben kapott szállítási megbízást. *Mk.* (20). — *A görög pénzügyminiszterium* a Milo, Kimolo és Polyaigos mellett levő **ezüstbányák** bérbeadása végett *november 17-ére* nyilvános pályázatot hir-

det. A pályázók 20.000 drachma bánatpénzt tartoznak letenni. Bővebb felvilágosítás az atheni osztrák-magyar konzulátus utján szerezhető. — *A török kormány* a Gull Lissar melletti (Aidin szandzsák) **barnaszénbánya** bérbeadása céljából *junius 4-én* nyilvános árlejtést tart. A bérlő a termelés értékének 3 %-át tartozik a kormánynak a bérlet fejében beszolgáltatni. — *A török földművelésügyi ministerium* a Shenygat melletti **lignitbánya** (barnaszén) bérbeadása céljából *szeptember 13-án* nyilvános árlejtést tart. A bánya a baibarti szandzsákban (Erzerum vilajet) fekszik. A bérlő a termelés értékének 3 %-át tartozik évi bér fejében a földművelésügyi kormánynak beszolgáltatni. — *A török kormány* az Akdag melletti **ezüsttartalómű ólombánya bérbeadása** céljából *szeptember 14-re* nyilvános versenytárgyalást hirdet. A bánya a Yuzgat szandzsákban (Angora vilajet) fekszik. A vállalkozó az évi termelési érték 5 %-ának megfelelő bért tartozik fizetni. — *A török földművelésügyi ministerium* az urdusui (Casandra kerület, Saloniki vilajet) **krombánya** bérbeadása céljából *szeptember 26-án* nyilvános versenytárgyalást tart. A vállalkozó az évi termelési érték 10 %-ának megfelelő összeget tartozik a kormánynak beszolgáltatni évi bér címén. Bővebb felvilágosítás a török kormánynál szerezhető. — *A bolgár pénzügyministerium* 4,000.000 frank értékű ezüstpénz, illetőleg 400.000 drb 2 lévás, 3,000.000 drb 1 lévás és 400.000 drb féllévás (50 stotinki) veretésére és szállítására nyilvános pályázatot hirdet. A részletes feltételek a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál tekinthetők meg. Pályázati határidő még nincs kitűzve. *Mk.* (20).

Hírek.

Személyi hírek.

ÁTHELYEZÉSEK. A pénzügyministerium **Káspár Lajos** segédmérnököt Fernezelyről és **Gerinczy Pál** segédmérnököt Kőrmöczbányáról a budapesti m. kir. főfémjelző és fémbeváltó hivatalhoz (IV/28. 43.533. sz.), valamint **Novák Endre** rónaszéki mázsatisztet (IV/15. 7024.) azonos minőségben a szegedi sóhivatalhoz helyezte át. *Pü. Kzl.* (12).

Híradások.

Új bányatelepek Hunyadvármegyében. Ércben és szénben gazdag Hunyadvármegye újabb bányatelepek megnyitása előtt áll. *Farkas Lajos*, vármegyei irnok hosszas kutatás után a puy-i és a petrozsény-i járásban 72 zártkutatómánt foglalt le köszénre s a szászvárosi járásban 9 zártkutatómánt vasérczre. Ezek értékesítésére Déván társaság alakult, amely kiváló jogászokból és pénzemberekből állván, célját könnyen meg fogja valósítani. Mint értesülünk nagyobb külföldi pénzcsoport is érdeklődik a dolog iránt *Hv* (20). — **Csolnok határában szénre kutatnak.** A *Montan-Zeitung*-nak azt ujságolják Magyarországból, hogy Csolnok határában szénre kutató munkálatok vannak folyamatban. Készülőcz határában a fúrások 300 m. mélységig lehatoltak anélkül, hogy célt értek volna. Csolnokon a viszonyokat kedvezőbbeknek mondják és gaz-

dag szénfekvetek feltárását remélik. *Mz.* (10). — **Nagyágról.** A nagyági kincstári bányákat, az Abrudbánya és Vidéke f. évi 20. száma szerint, a magyar kincstár egészen birtokába akarja venni, minthogy azonban e bányákban magánosoknak is van részük, előbb felszólítja ezeket, hogy hátrálékaikat fizessék ki, ami lehetetlen lévén, a részjegyek árverésre kerülnek a melyen a kincstár lesz a vevő. *Ab.* (20). — **A magyar ágyúgyár és az állami vasművek.** A magyar ágyúgyár, illetve ágyúgyárak alapítási tervei — bécsi hírek szerint — az állami vasművekben találtak ellenzőkre. Ugyanis a vonatkozó tervezetek mindegyikében benne van az állami szubvenzió összege, az állami kedvezmények terjedelme s csupán a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tervezetében nincs szó olyan természetű szubvenzióról, mint aminőt a Hitelbank és a Skodaművek kérnek. Az állami vasművek igazgatósága azonban a kereskedelemügyi miniszter elé terjesztett memorandumában határozottan állást foglal a magánvállalkozás alapítása ellen s azt fejtegeti, hogy csak az állami vasművek vannak hivatva a honvédség és a közös hadsereg részére gyártani az ágyukat, mert az állami vasművek az ágyúgyártás céljából szükséges minden eszközzel rendelkeznek. Ez a memorandum a többi ajánlatok tárgyalását megakasztotta, mert a minisztérium az állami vasgyárak előterjesztését tüzetesen akarja megvizsgálni. *Világ.* (43).

Bányászegyesületek.

A Magyar Bányász- és Kohász- Altisztek Országos Egyesületének

központi választmánya 1910. évi július hó 3-án. d. u. 3. órakor a selmeczbányai m. kir. bányaiskola nagytermében ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány megalakulása. 3. A pénztáros jelentése. 4. A pénztárt vizsgáló bizottság jelentése. 5. Új tagok felvétele és kilépések bejelentése. 6. A magántársulati alkalmazottak társzládái reformjavaslatának tárgyalása. 7. A kincstári bányász- és kohóaltisztek viszonyainak rendezését tárgyaló memorandumnak újra felvétele s benyújtása módzatainak megállapítása. 8. Központi elnök lemondása s új központi elnöknek jelölése. 9. Indítványok a f. é. közgyűlés idejének és helyének megállapítása tárgyában. (A megbízások és indítványok a vidéki osztályok részéről legalább 14 nappal a választmányi gyűlés megtartása előtt a központhoz beküldendő). 57. sz. 1910. Selmeczbánya, 1910. május hó 17-én. *Kellner Aurél* közp. elnök. *Ballay János* közp. titkár. 819. E.

Bányahatósági ügyek.

Az Abrudbányai m. kir. bányabiztosság

1910. évi május hó 9-én kiadott 606/1910. sz. következő *hirdetést* teszi közzé a »Budapesti Közlöny« 1910. évi 111. számában. — 11376. 606/1910. Alulírott kir. bányabiztosság a Verespatak községben, a Nagykirnik hegyben bányászó »Mária menybemenetele felsőverkes« czégű bányatársulat igazgatójának Vuzdugán György verespataki lakosnak folyó évi május hó

3.-án 606. sz. alatt iktatott kérelmére az általános bányatörvény 149. §-a alapján jelen hirdetéssel, rendkívüli társgyűlést hív egybe. Ezen társgyűlés Abrudbányán, a kir. bányabiztosság hivatalos helyiségében 1910. évi június hó 13-án délelőtti 10 órakor kezdődően fog megtartatni, melyre a bányabiztosság a társulat részvényeseit s azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy a társgyűlésen kiki csak személyesen vagy, törvényes meghatalmazottja útján élhet az ált. bányatörvény 153. §-a értelmében, a szavazás jogával. Megjelent részes-társak által hozott határozatok kihatnak a távolmaradottak jogára is. A társgyűlés tárgyai: 1. Számadások felülvizsgálása s a felmentvény megadása. 2. A meglevő tartozás törlesztésének módja. 3. A górczér eladása. 4. Igazgató, bányagazda és főfelőr választása 5. Schuk Gusztáv bírólág megítélt 200. kor. követelésének törlesztése. 6. A bányaművelés módja. 7. Indítványok. Abrudbánya, 1910. évi május hó 9. M. kir. bányabiztosság. *Bp. Kzl.* (111.)

Társadalmi hírek.

Telekes Lajos a selmeczbányai m. kir. bányagazgatóság számvevőségének számvizsgálója május hó 15-én töltötte be szolgálatának negyvenedik évét. A derék és köztiszteletben álló tisztviselőt tiszttársai szép ünnepélyben részesítették jubileuma alkalmából. *Agfalvi* Alajos pénzügyi tanácsos üdvözölte őt s díszes albumot nyújtott neki át. Este bankett volt az ünnepelt tiszteletére. *Sh.* (20). — **ELJEGYZÉSEK.** **Kummer Károly** zólyomi ünió-gyári tisztviselő Aranka leányát f. hó 15-én eljegyezte Stelczer Viktor, szombathelyi törvényszéki jegyző. — **Wagner Vilmos** zólyombrezói m. kir. vasgyári irodakezelő f. hó 15-én eljegyezte Petrikovich Máriát Zólyomradványról. *Zv.* (20). — **Kalmár Nándor** a Nicholson-gyár tisztviselője eljegyezte Weisz Jankát Budapesten. *Mk.* (20.) **Bíró Lajos** k. bányaaaltiszt eljegyezte Schwarcz Ilonkát Körmöczbányán. *805. B.* — **HÁZASSÁGOK.** **Bogdán Dezső** a Schlick-gyár részv. társ. mérnöke özv. Oroszlán Lipótné, szül. Orova Linkával házasságot kötött. *Us.* (115.) — **Allender Henrik** m. kir. főbányatanácsos, a zólyombrezói vasgyár vezetőjének kedves leányát Margitot, f. hó 17-én vezette oltárhoz **dr. Kolczonay István** k. vasgyári főorvos. *Zv.* (20.)

Vegyes hírek.

Aninán az Osztrák államvasúttársaság villamos központja leégett. Anináról jelentik, hogy az Osztrák államvasúttársaság villamos központja május hó 12-én teljesen leégett. A kár igen nagy és a három millió koronát megközelíti. A fűz valószínűleg rövid zárlat folytán támadott és tizenegy órán át folytonosan égett. A géptermet, a kapcsoló-helyiséget, az olajkamarát a tűz teljesen elpusztította. Emberéletben szerencsére nem esett kár. Az üzem nincsen megzavarva. *Us.* (113.) — **Még egy ágyúgyár.** Most, hogy a magyar ágyúgyár ügyében tárgyalások folynak a honvédelmi minisztérium és a hadvezetőség között, a *Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság* — állítólag — megújította öt év előtt tett ajánlatát egy magyar ágyúgyár alapítását illető'eg. A társaság érdekesoportnak alakítását tervezi, amely csoport öt millió korona alaptőkével akar hozzáfogni a gyár létesítéséhez. Fel akarja építeni a gyárat s a hadsereg szükségletének arányos ellátását kívánja az általa alapítandó gyár részére biztosítani. A kereskedelmi minisztériumban — mint hírlik — a Magyar Kereskedelmi Részvény-

társaság ajánlatát és tervezetét legközelebb tárgyalni fogják. *Us.* (113.) Kapcsolatban fennebbi hírünkkel az új ágyúgyárak ügyében a Miskolcz 34. száma, a Neue Freie Presse nyomán, május hó 14-én a következőket írja: Ismeretes, hogy a Skoda-gyár és a Hitelbank tervezi egy magyar ágyúgyár felállítását. Ujabbán másik érdekcsoport is alakult, amely ugyanezt kisebb állami szubvenzióval is hajlandó megcsinálni. E csoport központjában a Kereskedelmi Részvénytársaság áll. Mindkét ajánlatot most vizsgálják át a kereskedelmi ministeriumban. Híre jár, hogy az esseni Krupp-gyár szintén foglalkozik egy magyar ágyúgyár tervével és ennek érdekében Hunyadmegyében birtokokat vásárol. Jól informált körökben ennek a tervnek komolyságát kétségbe vonják, részint, mert az említett birtokok távol esnek a közlekedési utaktól, részint, mert bajosnak tartják, hogy egy külföldi cégnek engedélyt adnának ágyúgyár felállítására, mert úgy a cég teljes bepillantást nyerne hadseregünk felszerelésébe. Az a terv, hogy a diósgyőri vasgyárat alakítják át ágyúgyárrá, szintén a kezdet stádiumában van. Értesülésünk szerint a Krupp-gyárnak az a terve, hogy Vajdahunyadon akarja az új gyárat felállítani, nem olyan lehetetlenség, mert a Kruppék nem csupán ágyúgyárat, hanem nagyszabású érczárúgyárat és vasöntőt akarnak Vajdahunyadon létesíteni, ahol erre a természetes alap a vasércztelemek miatt adva van. Viszont a Kereskedelmi Részvénytársaság terve nem egyéb, mint felújítása és megisméltése egy hat esztendő előtt tett ajánlatnak. *Mi.* (34.) — **Bányavállalat — 25 koronás részvényekkel.** Még emlékezetes az 1890-es években történt *Fortuna-bánya-alapítás* Hunyadmegyében, amelyet londoni pénzemberek alapítottak részvénytársasági alapon. A bányavállalat részvényeinek névértéke igen alacsony volt, ami a kisemberekre csábító hatással volt. A londoni társaság megalakulása után hamarosan az egész összszeharácsolt tőke is eltűnt anélkül, hogy a bányának a művelését megkezdették volna. Néhány nap előtt *The Kolozsvár Mining Co. Ltd.* cég alatt szindikátus alakult, amely Abrudbánya, Zalatna és Oravicza környékén 800 zártkutatómányt jelentett be. A szindikátus még nincsen bejegyezve; a bányatársaságot 12 millió korona tőkével akarják megalapítani és a részvények hír szerint 25 korona névértékűek lesznek. A kis névértékű részvények, amelyek Angliában nagyon szokásosak, nálunk azonban nem váltak be, mindenestre óvatosságra intenek. *Pn.* (113.) — **Uj ólomárúgyár alapítási terve.** Egy külföldi pénzcsoport Magyarországon nagyszabású ólomárúgyárat akar létesíteni. A gyár részvénytársasági alapon egy és fél millió korona alaptőkével alakulna. A kereskedelmi kormányval most tárgyalnak a vállalat támogatása dolgában. *Est.* (26.) — **A szepesváraljai Harmatta-féle villamos forrasztó-gyár sérültjei**-nek állapotáról kedvező hírek érkeznek. *Fábrý* Géza tanárt a budapesti I. sz. szemészeti klinikán, bal szemén megoperálták. Ez a szeme biztosan megmenthető. A jobb szem még gyulladós, tehát nem kezelhető és sérülése nem állapítható meg. De mivel a fénypróbára ez a szem is reagált, van remény, hogy viszszaanyeri látóképességét. A megsérült tanár egyébként jól érzi magát és nincsenek fájdalmai. *Hummel* művezetőt is megoperálták; — mindkét szemével látni fog. *Szh.* (20.) — **Őskori lelet Eperjes környékén.** Eperjesről írják: Herz Ernő eperjesi téglagyárában, tizenöt méternyi mélységben egy *Ichthozaurus* megkövült csontjaira akadtak rá. Köztük van egy negyvenhat cm. hosszú s vastagabb végén huszonhárom cm. átmérőjű csontdarab is. Ormányok (?) és bordák maradványai is voltak a leletben. *Us.* (115.) — **Az Egyesült kisvárdai kőolajipar r.-t. felszámolás alatt,** május 4-én önkéntes árverés útján értékesítette gyári felszereléseit, berendezéseit és követeléseit, amely alkalommal összesen 62.691 K folyt be. *Mk.* (20.) — **Mi lesz a Titanit-gyárral?** Alig három esztendeje, hogy 4-5 millió korona alaptőkével, amelyet amszterdami bankok adtak össze, megalakult a Titanit magyar bizsónsági robbantó-anyaggyár r.-t. A vállalat Trencsénben gyárat létesített, amelyet Ceipek Norbert dinamitpótló

biztonsági robbantószerének készítésére rendeztek be. A gyár azonban eddig hiába gyártott, a bányák nem ejtették el a dinamitot. Most azután újabb kísérletet tesznek a vállalat föllendítésére. Székhelyét Budapestre teszik át s az igazgatóságba bevásztják *Déry* Károlyt, a Dunagőzhajózási Társaság bányáinak volt igazgatóját. Ezenkívül 1 millió korona forgatókövet fizettek be a Kereskedelmi Banknál, amely a vállalat pénzügyi dolgaát fogja intézni. *Pn.* (116.) — **Toroczkóról.** Toroczkó környékén ősrégi vashányák állanak művelés alatt. Azaz inkább állottak, mert most arról érkezik a hír, hogy a toroczkói bányákat röviddel ezelőtt beszüntette hatalmas tulajdonosuk, a *Felsősziléziai bányatársaság*. A bányák sok munkást foglalkoztatnak s a környéken azt remélték, hogy a társaság föllállítja vasműtelepét is, ezt a tervet azonban elejtették, mert nincs anynyi vasércz, amennyi érdemessé tenné a vasolvastómű föllállítását. A társaság egyébként azzal okolja meg az üzem beszüntetését, hogy addig, amíg a torda—topánfalvai vasút meg nem nyílik s tengelyen kell az érczetek szállítani, nem mutatkozik nyereségesnek a kitermelés. *Világ.* (43.) — **Dobsina rézérczbányászatának jövője.** A Dobsina-vidéki rézbányákra rossz idők jártak. Egy részük egy bécsi vállalkozót kergetett csödbe, más részükön pedig a Magyar Bánya Részvénytársaság próbálkozik évek óta sikertelenül. Ez a bánya szakörökben arról nevezetes, hogy elméletileg jó, de gyakorlatilag nem. Próbálkoztak vele a Csáky grófok, de sikertelenül. Próbálkozott vele Meisels Samu, de szintén kedvezőtlen eredménnyel. Végre egyesültek, de a szerencse még sem pártolt hozzájuk. Tőkéjük elfogyván, elhatározták, hogy eladják a nagyhalmágyi birtokot. Sok kínálgatás után végre az Országos Vasutas Takarékpénztár állott be harmadiknak és megalakították a „*Nagyhalmágyi Értékesítő*“ részvénytársaságot. A vállalat alapitőkéje 700.000 korona. Az új vállalat lelke különben — hír szerint — gróf Battyhány Tivadar. *Est.* (28.) — **A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete** folyó hó 29-én d. e. 10 órakor a székesfőváros új városházának közgyűléstermében tartja meg ez évi rendes közgyűlését. Ezen közgyűlésnek az 1909. esztendőben, vagyis az egyesület működésének tizenhatodik évében elért eredmények fognak előterjesztetni, amelyekből kiemeljük a következőket: Az egyesület vagyona az 1909. év végén ca. 6½ millió, amelyből 4½ millió óvadékképes záloglevelekben és kötvényekben, a többi pedig elsőrendű ingatlanokban van elhelyezve. Az évi bevétel megközelíti az egy milliót. Az évi jelentéshez fűzött 1910. évi időszakai beszámolóban kimutatott taglétszám- és adománygyarapodásból is látjuk, hogy az egyesület a fejlődés útján halad tovább. *Lts.*

Hírek a külföldről.

Egy német vashánya válsága. Berlińi pénzügyi körökben élénk felűnést kelt, hogy Fürstenberg, a Berliner Handelsgesellschaft vezérigazgatója kilépett a Hohenlohe-féle vasművek vezetőségéből. A kilépés oka az, hogy Fürstenberg igazgató elégedetlen a hercegi vezetéssel. Szó van róla, hogy a Hohenlohe-vasműveknél a Berliner Handelsgesellschaft helyét a Deutsche Bank fogja elfoglalni. *Est.* (24.) — **Bulgár-bányák.** A nyugati Balkán-hegylánczolat bányatelepein a munkálatok még a kutatás stádiumában vannak, a stakiszci antraczitbánya azonban a rendes üzemet fel fogja venni és a szállítás a Dunához már a legközelebbi hónapokban megkezdődik, még pedig, vasút hiányában, 8 erős 10.000 kg. hordképességű automobilon. A gorna-lukai antraczit-bánya is közeledik a teljes feltáráshoz és a szakértők véleménye szerint ez a bánya fogja az egész Balkán-lánczolat szenterületét uralni, amiért is igen indokolt volna, ha a hazai érdekelt körök ezen utóbbi feltárást figyelemmel kísérenék. *Mk.* (20.) — **Az ezüstbányászat megszűnése a Felső-Harczban.** Európa legmélyebb ezüstérczbányája, a »Samson«, Szt.-Andreasbergen utolsó munkaszakját elvégezte s a több évszázados bányamű az illetékes kereskedelemügyi

minister rendelkezésére véglegesen örök szünetelésre van elítélve. Már évek óta deficittel dolgozott itt az ezüstércbányászat és az államkincstár igen jelentékeny pénzfeloldozatot hozott azért, hogy fenntartását ideig-óráig lehetővé tegye. Az üzemet fokozatosan megszorították s a munkásokat áthelyezték úgy, hogy az üzem végleges bezárása közvetlenül csak mintegy nyolczvan bányamunkást érint. A munkás létszám egyharmadát nyugbérezték, a többieket pedig más állami bányaművekhez rendelték át. Sz.-Andreasberg város a bányauzem bezárása folytán végzetlenül sokat veszít, mert egyéb jövedelem-források alig állnak rendelkezésre, már magas fekvése következtében sem. A felső-Harcz bányaművelésének kezdete 1520. évre esik, amikor Joachimsthalból az első kutató bányászok a környéken munkához láttak. A kutatás szép sikerrel járt és a gazdag ezüstércleletek kiaknázására, már az első évtizedben, száznál több bányaművelést indult meg. A nagy reménykedést azonban csakhamar keserű csalódás követte. Alig néhány bányában dolgoztak sikerrel úgy, hogy 1577-ben már csak 39 bányamű volt üzemben és 1620. évben már mindössze csak két bányában folyt a munka. A harminczéves háború szintén bénítólag hatott a Felső-Harcz ezüstércbányászatára, mely a háborús idők lezajlása után sem lendült fel, míg az 1700—1730 évek között évente átlag még 20000 tallér értékű ezüstérczet termeltek Szt.-Andreasbergen, 1760-ban már csak 520 tallér volt a termelés értéke. Ma már a Felső-Harcz sem termel ezüstérczeteket Németország számára. *Mz.* (10). — **Nyolcz órás munkaidő a külföldi szalinákban.** Ausseeben, Ebensee-ben, Bad-Ischl-ben, Hallstadtban és Halleinban a sófőzést, pénzügyministeri rendelet folytán ezentúl nyolcz órás munkaszakaszokban végezik úgy, hogy a munkásokat minden egyes szalinában három csoportba osztják, amelyek mindegyike a nyolcz óráig tartó munkaidő után, tizenhat órás pihenőt tarthat. Evvel a sófőzők régóta hangoztatott kívánsága beteljesedett. *Mz.* (10).

Munkásügyek.

MUNKÁSMOZGALMAK. Munkaviszályok az 1909. évben. A „Közgazdasági Értesítő” folyó évi május 12. én megjelent 19. számából ide vonatkozólag a következő kivonatot közölhetjük. Az 1909. év első felében a Magyar birodalomban megfigyelt 63 sztrájk eset közül 7 (6 magyarországi és 1 társországi) a bányászat körébe tartozott. A sztrájkok által érintett üzemek száma 429 és pedig 16 (3,7%) bányászati üzem volt. A sztrájkok által sújtott bányaművekben 8244 munkás volt alkalmazva. A sztrájkolóknak közül 6390 (62,1%) a bányászati telepeken dolgozott, megállapíthatjuk azonban, hogy a bányászat körében az alkalmazott munkásoknak jóval nagyobb tömegét (77,4%) vonták el a sztrájkmozgalomhoz, mint az iparban. A bányász-sztrájkolóknak között 112 nő szerepelt. Legnagyobb külső terjedelmet a bányászat körében előfordult sztrájkok mutatnak, amelyek ugyan csak 16 üzem munkásságát hozták mozgásba, de ezen népes üzemekben 6382 munkás állott sztrájkban és ezeken kívül 96 munkás kénytelen-ségből csatlakozott a mozgalomhoz. A bányászati sztrájkok következtében négy bányauzemben szakadt félbe a munka, az ezekben az üzemekben alkalmazott szünetelők száma 2375 volt. A nagy tömegben sztrájkoló bányamunkások 61 sztrájknap alatt 64.529 (59,6%) munkanapot és 162.530 (51,5%) korona bért veszítettek, amely veszteségből átlagban minden egyes bányász-szünetelőre 10 munkanap és 29 korona munkabér esett. A rendőrség két ízben lépett közbe a bányász-sztrájkoknál. A Királyhágón túli országrészben 2 bányászati sztrájk fordult elő, amelyek 4 bányászati üzemet sújtottak és 1900 bányamunkást hoztak mozgásba. Horvát-Szlavonországokban 1

bányász-sztrájk fordult elő. — Az 1909. év második felében megfigyelt 67 sztrájk eset közül 4 a bányászat körében fordult elő és 7 bányászati telepre terjedt ki. Legnagyobb sztrájkkedvet a sztrájkok által érintett bányászati üzemek alkalmazottai mutattak, kiknek 85·0%-a (2934) állott a sztrájkolók közé. Egy-egy bányász-sztrájkra átlag véve 419 sztrájkoló egyén jutott. A bányászat körében megszámlált négy sztrájk közül egy a nemesércbányászatra s három a szénbányászatra esik. A bányászoknál mindössze két üzemben a sztrájkolók 36·4%-a szüntette be a munkát. Az előfordult sztrájk esetek közül két bányászati általános jellegű volt. Legnagyobb vesztesége a 2990 bányászati szünetelőnek volt, akik 62.863 (69·0%) munkanap alatt 169 540 (63·8%) korona bért veszítettek. Ez a nagy veszteség egy-egy bányászati szünetelő átlagos veszteségét 21 munkanapra, illetőleg 57 koronára emelte. A bányavállalatok a sztrájkok következtében elbocsátottak 80 bányamunkást, akik közül 71 társpénztári nyugbérigényét is elveszítette, 49-nek pedig az elbocsátás következtében a vállalat tulajdonát képező munkaházakból ki kellett költöznie. Legnagyobb veszteséget a dunántúli 1 sztrájk eset okozott a bányamunkásságnak. Ebben csak 726 bányász vett részt, még pedig a brennbergi szénbányákban, akik 51 sztrájknap alatt 29.895 munkanapot és 113 977 korona bért veszítettek. Ezen nagy veszteség következtében egy-egy brennbergi bányász átlagos vesztesége 41 munkanap, illetőleg 157 korona volt. A félév eme legnagyobb munkaviszályának kitörésére az adott okot, hogy a bánya osztályozó-munkásai a maguk részére is 8 órai munkaidőt követeltek. A Tisza—Maros szögén egy sztrájk volt. A társországokban a lefolyt időszakaszban két bányászati sztrájk esetéről tudunk, amelyek két bányászati üzemre terjedtek ki és 338 bányamunkást hoztak mozgásba. *Lts.*

Balesetek. | *Pécsről* jelentik: Baranya vármegye hegyháti járásában levő szászvári, a pécsi püspöki uradalom tulajdonában levő kőszénbányában a Szt. Háromság-aknának tizennegyedik szintjében 380 m fölszín alatti mélységben, május hó 17.-én este 7 óra 15 perczkor **bányagázrobbanás** történt, amelynek következtében *négy* munkás meghalt. Egy felvigyázó és tizenhét bányamunkás a bányába rekedt. Megmentésükről eddig jelentés nem érkezett. A püspöki uradalom bányafelügyelője, *Miskovszky* Emil bányamérnök haladéktalanul a szerencsétlenség helyére ment. *Bp.* (118.)

Irodalom.

Lapszemle. | Az »*Österreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen*« f. é. május 14-én megjelent 19-ik számának tartalma a következő: Új tapasztalatok a kazánkő befolyásáról, közli *Hempel* H. — Bányaművek becslése, különös tekintettel a porosz bányalörvény érvényességi körzetében uralkodó viszonyokra. *Kreutz* W. szolgálati állomány kívüli k. bányainspéktor, bányaszesztor tanulmánya. Az alpesi szalinák üzemének statisztikája, *Schnabel* Antal bányatanácsostól. Piaczi hírek 1910. ápril. hónapjára vonatkozólag. Irodalom. Hivatalos rovat. Osztrák szabahalmak. Egyesületi ügyek. Jegyzetek. Londoni fémárak 1910. évi május hó 7-én. *Lts.*

Idősebb, bányaiskolát végzett, **régi praktikus főaknász** számára, ki az üzem és a kezelés terén nagy gyakorlatot tud felmutatni, a magyar, német és román nyelvet úgy szóban, mint írásban jól bírja és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, főaknászi, vagy üzemvezetői állást keresünk szerény feltételek mellett és mielőbbi belépésre. Szíves ajánlatokat „794. U.” jelige alatt továbbít a szerkesztőség.

1-3

Erdélyi nagy bányavállalat részére **fúrómestert** keresünk aki a szabadon eső száraz fúrások keresztülvitelénél már hosszabb gyakorlattal működött. Fizetés megegyezés szerint. Az állás állandó. Pályázati ajánlatok 20 filléres póstajegy melléklésével „804. H.” jelige alatt a szerkesztőséghez küldendők be.

1-4

Állást nyerhet nagyobb kőszénbányánál **3 aknász**, kik *sujtóléges bányászatnál* gyakorlati kiképzést nyertek. Bányaiskolai végzettség nem okvetetlen kötelező, de *bányaiskolát jelesen végeztek előnyben részesülnek*. Életkor 30 évnél több ne legyen. Fizetés megegyezés szerint. Folyamodványok „729. Gyula” jelige alatt a lap szerkesztőségéhez intézendők.

4-x.

Stein Sándor

mű-zaki szijgyártó műhely.

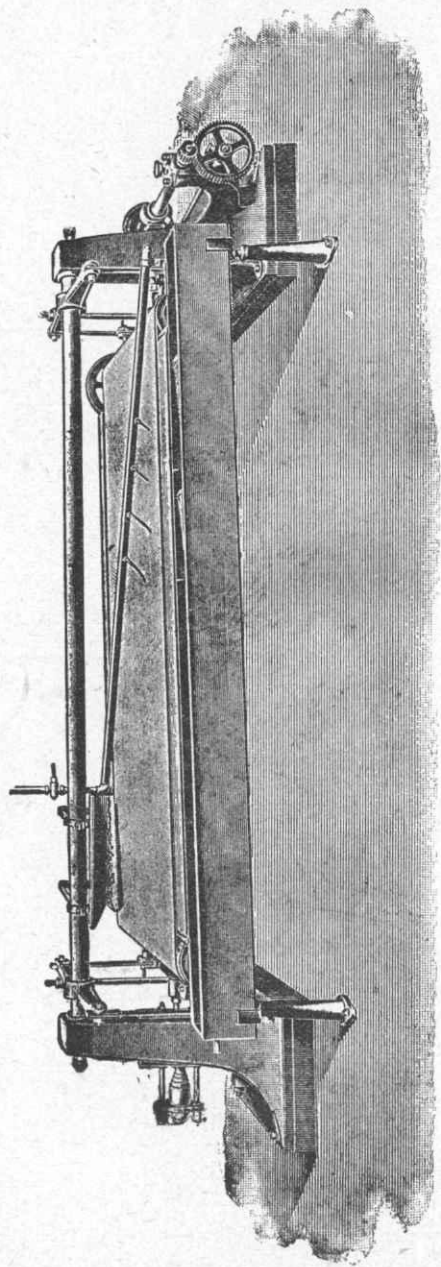
BUDAPEST, VIII., Köztemető-ut 12 a.

Ó Felsége a szerb király udvari szállítója.

Ajánlja t. cz. bányatulajdonosoknak saját készítményü bányabőr felszereléseket u. m. mindennemü **mentő-öveket** zárapocscsal előírasosan készítve. **Mászó-öveket, biztonsági övek, bánya bőr-ruhák** eredeti Cromm-bőrből, **füst álarcokat** többféle mintákban. Lőszer-számokat és mindennemü tűzoltósegéd-eszközöket.

Árjegyzéket kívánatra küldök.

Kachelmann Károly és fia gépgyára Víznyé.

Villamos és gőzhajtású szállítógépek Dugattyús és centrifugal bányaszivattyúk

Érczelőkészítőművek

Zúzoberendezések

Szabadalmazott

Humboldt-féle rázószérek

Szabadalmazott

Saritsch-féle körlököszerék

Aknatornyok

Aknaberendezések

Legújabb szerkezetű

aprítógépek, osztályozó

sziták, mosó-dobok,

nyelv ülepítő-gépek.

Angló-American

finom angol úri szabóterem

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám l. em.

A lelegegásabb és legfinomabb úri öltönyöknek és felöltőknek egyedül az Angló-American cég a speciális készítője, kizárólag angol kelméből

== Készpénz, valamint amerikai hitelrendszer. ==

Közigazgatási ügyekben

u. m. honossági, illetőségi, örökbefogadás, házassághoz diszpenzáció (kihirdetés aluli felmentés) kivételes nősülési engedély kieszközlése, nagykorúsítás, névmagyarosítás, iparendély megszerzése és közigazgatási ügyekben legmegbízhatóbb értesítésszállal szolgál. Úgyisintén bármely ügynek gyors és lelkiismeretes lebonyolításáról, valamint a szükséges okmányok beszerzéséről gondoskodik.

FELLNER ÁRMIN közigazgatási és okmánybeszerzési irodája
Budapest, VI., Szondy-utca 79. sz.

Alapított 1888. évben

Alapított 1888. évben

REFORM

tudakozó- és inkaszszó-intézet

tulajdonos:

Székely Sándor

Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 66. szám.

Kereskedelmi és magán információk legmegbízhatóbban beszerezhetők jutányos díjak mellett.

Külön inkaszszó osztály

ROHONCZY J.

PARCELLÁZÓ ÉS INGATLAN ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 17. SZÁM.

Birtokok parcellázását saját költségeimmel fedezem, úgyszintén azok elcserélését esetleg eladását csekély díj ellenében pontosan és lelkiismeretes eszközlöm. Aki házáat, birtokát eladni vagy :: elcserélni óhajtja, forduljon hozzám. ::

Minden tudakozódásra irodám készséggel díjtalanul megadja a kellő felvilágosítást.

FOGAK

szájpadlás és gyökerek eltávolítása nélkül 4 koronától feljebb,
:: **10 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL.** ::

Az általam készített és a párisi fogorvosi akadémia kiállításán kitüntetett fogak rágásra kitűnően használhatók, könnyen megszokhatók, a beszédben semmiféle zavart nem okoznak, szagot, ízt nem kapnak, a szájból ki nem vehetők és a valódi fogakat **teljesen** pótolják. Továbbá aranyhidak és koronák egyedüli :: speciális készítője ::

SCHATZ JENŐ

TEKNIKAI FONÖK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 60., I. 4. szám.

Fogorvosi intézet = Rendelés egész napon át este 8 óráig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Szakorvosi rendelés fog- és szájbetegék részére.

Fogtömések a leggondosabb kezeléssel. Speciális, fájdalommentes fogműtétek. Régi rosz fog-
:: sorok átalakítása megvárható. Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek. Mérsékelt árak. ::

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos, szab. ablak-
szellőztető-készülék és önműködő
:: zajnélküli ajtócsukó-készítő ::

BUDAPEST

VIII., József-utca 14. sz.

Szabadalmi sz. 16794.

Költségvetésekingyen

Mérték-vétel végett szives-
kedjék hozzám fordulni.

Ablakszellőztetők ára:

Legnagyobb, legnehezebb és díszes	25- K
Rendes ablakok iskolák, intézetek, magánlakásokhoz.	13- K
Könnyebb szimpla ablakokhoz	9- K
Klozetablak	7-60 K

3500 darab már használatban van.

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó,
Keresk. ministerium, Ref. főgimnázium, M. kir. Ludovika, Kíspesti áll. elemi iskolákban s
több kórház és iskolában és vidéken is kitérőnek bizonyultak.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Irodakabátok ○ ○ ○ ○

Raktárköpenyegek ○ ○

Mindennemű indigókék

munkásöltönyök

minden szakmának

GOLDFARB MANÓ

speciálalista.

Budapest, VII. kerület, Kertész-utca 23. szám.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Műszaki és egyéb nyomtatványok.

(Az árak 100 ívenként értendők.)

I. Építési nyomtatványok.

Rsz. 103.	Előméret	K	3.—
» 94.	Költségvetés (építési) belív	„	3.—
» 95.	„ „ külvív	„	3.—
» 199.	D) Munkabérek és anyagárak jegyzéke külvív	„	3.—
» 200.	Ugyanaz belív	„	3.—
» 201.	E) Árelemzés (építési) belív	„	3.—
» 202.	„ „ külvív	„	3.—
» 203.	Építési gazdálkodási kimutatás	„	3.—
	Némethy, Építési tanácsadó, 2 kötetb.	K	20.—
	Sobó, Középitészet, 2 kötetben	„	32.—

II. Bányamérési nyomtatványok.

» 102.	A bányamérés tökéletes jegyzéke	K	3.—
» 174.	Háromszögoldalok számítása, 2 db egy íven	„	5.—
» 175.	Kompasszmérés jegyzőkönyve	„	3.—
» 176.	Szintezés jegyzőkönyve	„	3.—
» 179.	Szögmérés a sorozati mérismód szerint, 2 db egy íven	„	5.—
» 188.	Egyszerű szögmérés	„	5.—

III. Egyéb nyomtatványok.

» 178.	Bérczédula bányamunkások részére, 4 db egy íven	„	2.—
» 197.	Fizetési nyugta állami tisztviselők részére, 2 db egy íven	„	3.—

Mint oly töltőtollat, mely aránylag nem nagy ára mellett mégis minden igényt kielégít, igen ajánlhatjuk a

== „Red Dwarf” töltőtollat. ==

Egyet se adtak vissza — tehát jó! Ára 7 korona.

: : : Kitűnő és tartós könyvkötészeti munkák hivatalok részére. : : :

Richter-, Riefler-, Gisy- és Kern-féle rajzeszközök eredeti gyári áron.

Minden nyelvű szakkönyvek beszerzése ered. botti áron.

Joerges Ágost özv. és fia

könyv- és papirkereskedő, könyvkiadóirovatala és könyvnyomdája

Selmeczbányán.

! Villamos zseblámpa !

Mindenkor használatra készen. Gyenge nyomás az
:: ujjal és élénk villamos fény árad szét. ::

Teljesen veszélytelen!

Könnyen és kényelmesen hordható a zsebben és évekig használatos.
A villamos battéria, ha már felhasznált, újjal helyettesíthető.

== Ára teljes felszereléssel 3 korona. ==

Nagyító lencsével 4 K.

Battéria 1 K.

Szétküldés utánvétellel.

Neumann József

Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 16. szám.

Beretváld önmagadat

az amerikai biztonsági beretva-készítőkkel.

Ez a világon a legkellamesebb használatu és a legjutányosabb készülék! A gyakorlatlan kéz is leveszi kifogástalanul a legkeményebb szakált gyorsan, simán. Még sötétben is biztosan és veszélytelenül beretválkozhatunk. Egyedüli védelem az undorító ragályok, mint például a szakátsömör ellen. A készülék használatra készen, legfinomabban ezüstözve, porlómentesen csak 5 korona 20 fillérbe kerül s a pénz be üldése ellenében, vagy utánvétel mellett rendelhető:

D. E. Scheffer

Budapest, VII. ker., Bross-tér 13. sz.

A készüléket csak egyszer kell megvenni, készütsége kifizető és egy emberéleten át kitart. 1907-ben 50.000 darab kelt el.

Igen sok elismerő levél.

A hirdetésre való reflektálásor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

FUCHS SÁNDOR

épület- és műlakatos-mester
Budapest, VII., Kisdiófa-utca 8.

Elvállal mindennemű lakatos- és mechanikai munkákat, úgy mint: épület vasalását, rolót, napellenzőket és diszrácsozatokat, tűzhelyeket felelősség mellett és villanyszereléseket. Költségvetést és rajzokat díj nélkül küldök.

Pénzkölcsön!!

Vidéki szilárdan épített bérházakra: 10–50 évi törlesztésre 5%-os kamatozás mellett, a becsérték 55%-át. **Földbirtokokra:** 10–60 évi törlesztésre 4%-os kamatozás mellett, a becsérték 70%-át. **Drága kölcsönöket konvertálunk.** Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokív. **Tisztviselőkölcson:** 10–30 évi törlesztésre 6%-os kamatozás mellett. **Megszerezzük a legmagasabb kölcsönt.** **Közlendő:** életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 koronáig 8%-os kamatozás mellett.

Orsz. Hitel- és Kölcsönszerző-Vállalat Igazgatósága

VI. kerület, Izabella-utca 67. szám.

Telefon: 101–28.

Alapítatott: 1898. évben.

Felvilágosítás díjmentes. = Válaszbélyeg.

Plander Gyula és Társai

Merény (Szepes vármegye).

Alapított 1785-ben.

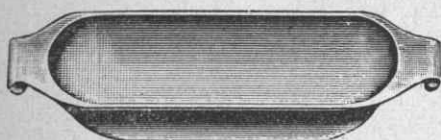
Alapított 1785-ben.

Sürgőnyczím: Plander Merény. — Interurban Telefon 3. szám.

Gyártanak mint különlegességet, bányateknőket kovácsolva és sajtolva; bányakapákat, lapátokat, ásókat, szén- és kőcsákányokat, kalapácsokat, bányászfejszékét és minden e szakmába vágó szerszámokat minta, vagy rajz szerint, a legjobb aczélből gyártva. Továbbá, banya és vasúti sinszegeket minden méretben sajtolva.

Megkeresésére képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik

2-

Előfizetőink

számára alábbi kedvezményeket sikerült kieszközölnünk.

I. Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a *Budapest VIII., Főherceg Sándor-utca 30. sz.* alatt levő **Magyar Otthont**. Mérsékelt árban (már 3 K-tól feljebb) teljes ellátást, külön bejárattal, szépen bútorozott szobákat lehet ott bérelni. A „*Jó szerencsét*” minden személyes előfizetője külön-külön kiállítandó igazolvány alapján jogosítva lesz 50% engedményre a szoba és 10% engedményre a vendéglő áraknál. A szoba ára 1 K 50 f-nél kevesebb és 3 K-nál több nem lehet, világítást és takarítást beleértve. — Igazolványért a szerkeztőséghez kell fordulni, ami legegyszerűbben az előfizető díjak beküldése alkalmával történhet meg.

II. Az **Egyetértés** politikai napilapot, mely a legjobban értesült nagy magyar lapok sorában igen előkelő helyet foglal el és naponként 30000 példányban jelenik meg, *tisztelt előfizetőink, rendkívül kedvezményes áron, negyedévenként 6 koronáért rendelhetik meg.* Az előfizetési pénzek az „*Egyetértés*” politikai napilap, kiadóhivatalához, *Budapest, VI., Eötvös utca 32.*, postautalványon küldendő be. Lapunkra való hivatkozás kívánatos.

Teknikai tartalmú hirdetések
felvételével megbiztuk:

Grosz (Gyárfás) Pál urat
Budapest, Rákospalotán.

*A Központi Váltóüzlet Részvénytársaság
Budapest, (V. ker., Szabadság-tér 3.)*

*Mindennemű értékpapirokat, sorsjegyeket, ércpénzeket,
külföldi pénznemeket, a mindenkori hivatalos napi árfo-
lyamon vesz és elad.*